

GUIA DOCENT

ENSENYAMENT I APRENTATGE DE LES LLENGÜES IV

Coordinació: LÓPEZ TRUCO, EDUARDO JOSÉ

Any acadèmic 2018-19

Informació general de l'assignatura

Denominació	ENSENYAMENT I APRENTATGE DE LES LLENGÜES IV			
Codi	100817			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Educació Primària (2008)	4	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Doble titulació: Grau en Educació Primària (2008) i Grau en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport	5	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	7			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	2.1		4.9
	Nombre de grups	3		3
Coordinació	LÓPEZ TRUCO, EDUARDO JOSÉ			
Departament/s	DIDÀCTIQUES ESPECÍFIQUES			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Horari de tutoria/lloc	Celina Alegre despatx 3.10 Enric Falguera Garcia despatx 1.16 Ramon Sistac Vicén despatx 2.33 (Lletres)			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
ALEGRE CANUDAS, CELINA	calegre@filcef.udl.cat	3	
FALGUERA GARCIA, ENRIC ANTONI	efalguera@didesp.udl.cat	3	
LÓPEZ TRUCO, EDUARDO JOSÉ	eduard.lopez@didesp.udl.cat	3	
MASIA COSTA, XAVIER	xmacia@filcat.udl.cat	6	
TURULL RUBINAT, ALBERT	turull@filcat.udl.cat	6	

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Dominar les llengües oficials de la comunitat autònoma.
2. Tenir els coneixements lingüístics i literaris necessaris per a l'ensenyança a l'Educació Primària de les llengües i la literatura.
3. Conèixer el currículum escolar de l'Educació Primària i la seva aplicació en la didàctica de les llengües i la literatura.
4. Conèixer recursos didàctics i sistemes d'avaluació relacionats amb l'ensenyança de les llengües.

Competències

- Conèixer l'aplicació del currículum escolar d'Educació Primària de les llengües i la literatura.
- Conèixer el procés d'aprenentatge del llenguatge oral i escrit i la seva ensenyança.
- Desenvolupar i avaluar continguts del currículum mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure les competències corresponents als estudiants.
- Parlar, llegir i escriure correctament i acuradament les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Conèixer i saber aplicar recursos tecnològics en l'àmbit de la matèria.

Continguts fonamentals de l'assignatura

UNITAT 1: DIDÀCTICA DE LA LLENGUA (3 crèdits)

1. Poesia

- 1.1. El ritme, la rima i l'estructura formal. Característiques
- 1.2. L'expressió oral i corporal: la poesia com a eina d'adquisició del llenguatge
- 1.3. La poesia per a infants: models poètics. De les endevinalles a les antologies
- 1.4. Algunes seqüències didàctiques per treballar la poesia a l'aula

2. Teatre

- 2.1. Característiques del text teatral. Les funcions actancials de Propp
- 2.2. El teatre per a infants: models
- 2.3. Algunes seqüències didàctiques per treballar el text teatral i la seva representació

3. La didàctica de l'ortografia

- 3.1. Models ortogràfics i ensenyament de la llengua en el moment actual
- 3.2. Algunes aportacions dels models ortogràfics per a l'ensenyament de la gramàtica
- 3.3. Característiques bàsiques d'una ortografia pedagògica
- 3.4. Les metodologies de l'ensenyament de l'ortografia: metodologies tradicionals, metodologies de base estructuralista i metodologies centrades en

l'ús

3.5. Algunes seqüències didàctiques per treballar l'ortografia a l'escola

4. La didàctica de la morfologia i de la sintaxi

4.1. Models gramaticals i sintàctics i ensenyament de la llengua en el moment actual

4.2. Algunes aportacions dels models gramaticals i sintàctics rellevants per a l'ensenyament de la gramàtica

4.3. Característiques bàsiques d'una gramàtica i una sintaxi pedagògica

4.4. Les metodologies de l'ensenyament gramatical i sintàctic: metodologies tradicionals, metodologies de base estructuralista i metodologies centrades en l'ús

4.5. Algunes seqüències didàctiques per treballar la morfologia i la sintaxi a l'escola

UNITAT 2: LLENGUA CATALANA (4 crèdits)

1. La variació lingüística

1.1. Origen, difusió i funció de la diversitat lingüística

1.2. El món de les llengües i la posició del català

2. Llengües i dialectes

2.1. Història del concepte dialecte. Ideologies associades

2.2. La variació espacial i la variació estilística i funcional

2.3. Dialecte i llengua estàndard

3. Llengua, dialecte i escola

3.1. Català i català occidental

3.2. Model de llengua per a l'escola

Eixos metodològics de l'assignatura

En aquesta matèria es combina les classes magistrals, les tutories en grup i individuals, les pràctiques d'aula i les conferències per a les classes presencials; i la lectura de textos especialitzats i l'estudi individual i en grup per a les sessions no presencials. Les pràctiques de camp inclouen la possibilitat de realitzar un petit viatge d'estudis on posar en pràctica els coneixements teòrics adquirits.

Seguint els percentatges dissenyats per a la matèria, i tenint en compte que 7 ECTS equivalen a 175 hores de treball per a l'alumne, aquestes es dividiran de la manera següent:

70 hores presencials (40% de la matèria):

10% classes magistrals: 17,5 hores

10% tutoria: 17,5 hores

15% pràctiques d'aula i de camp: 26,25 hores

5% conferències: 8,75 hores

105 hores no presencials (60% de la matèria):

45% estudi individual: 78,75 hores

15% estudi en grup: 26,25 hores

Pel que fa a la distribució de les sessions, un mateix professor es farà càrrec de les sessions del grup gran i del petit. Aquests grups petits no podran ser, doncs, simultanis.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

UNITAT 1. DIDÀCTICA DE LA LLENGUA

Professorat: Eduard López Truco

Calendari:

SESSIÓ	MODALITAT	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS	SESSIÓ	MODALITAT	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS

1.(2h)	P GG	Presentació de la matèria	Conèixer correctament el funcionament de la matèria Aclarir tots els dubtes.	8.(2h)	P GG	Seqüències didàctiques per treballar el text teatral i la seva representació. Anàlisis d'un text teatral	Aplicar seqüències didàctiques per treballar el text teatral a l'aula. Conèixer les característiques textuais de l'obra teatral.
2.(2h)	P GG	El ritme, la rima i l'estructura formal. Característiques	Conèixer les característiques del text poètic i la seva tipologia.	9.(2h)	P GG	Algunes seqüències didàctiques per treballar l'ortografia a l'escola	Presentar models d'ensenyament de l'ortografia.
3.(2h)	P GG	L'expressió oral i corporal: la poesia com a eina d'adquisició del llenguatge.	Utilitzar el text poètic com a font per treballar els recursos literaris.	10.(2h)	P GG	Característiques bàsiques d'una ortografia pedagògica. Les metodologies de l'ensenyament ortogràfic: metodologies tradicionals, metodologies de base estructuralista i metodologies centrades en l'ús	Com ensenyar ortografia a l'escola actual.
4.(2h)	P GG	Els models poètics per a infants	Conèixer el tractament que rep en el món editorial i escolar el text poètic.	11.(2h)	P GG	Models gramaticals i sintàctics i ensenyament de la llengua en el moment actual. Algunes aportacions dels models gramaticals i sintàctics rellevants per a l'ensenyament de la gramàtica.	Presentar les perspectives sobre l'ensenyament de la gramàtica i la sintaxis i reflexionar sobre aquestes perspectives.
		Seqüències didàctiques per treballar la poesia a l'aula	Aplicar seqüències didàctiques per treballar el text poètic a l'aula.	12.(2h)	P GG	Les metodologies de l'ensenyament gramatical i sintàctic: metodologies tradicionals, metodologies de base estructuralista i metodologies centrades en l'ús	Com ensenyar gramàtica i sintaxis en l'escola actual.
5.(2h)	P GG	La lectura poètica	Conèixer les tècniques de representació d'un text poètic.				
		Anàlisis d'una antologia poètica	Conèixer les característiques textuais de la poesia.				
6.(2h)	P GG	Característiques i anàlisis del text teatral L'expressió dramàtica com a joc	Conèixer les característiques del text teatral i la seva tipologia.				
			Saber utilitzar el text teatral com a eina per desenvolupar habilitats lingüístiques, corporals i socials en els infants.				
7.(2h)	P GG	Els models teatrals per a infants	Conèixer el tractament que rep en el món editorial i escolar el text teatral.				

UNITAT 2. LLENGUA CATALANA

Professor: Ramon Sistac

Calendari:

SESSIÓ	MODALITAT	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS
1	P/GG (1 h)		
2	P/GG (1 h)	Origen, difusió i funció de la diversitat lingüística	Reflexió teòrica sobre els principis que regeixen el llenguatge
3	P/GG (1 h)		
4	P/GM (1 h)		
5	P/GM (1 h)	Origen, difusió i funció de la diversitat lingüística	Pràctica dels coneixements adquirits mitjançant textos i documentació diversa
6	P/GM (1 h)		
7	P/GM (1 h)		
8	P/GG (1 h)		
9	P/GG (1 h)		
10	P/GG (1 h)		Reflexió teòrica sobre la diversitat lingüística i el seu paper en l'ecologia cultural

El món de les llengües i la posició

11	P/GM (1 h)	del català	
12	P/GM (1 h)		Pràctica dels coneixements adquirits mitjançant textos i documentació diversa
13	P/GM (1 h)		
14	P/GM (1 h)		
15	P/GG (1 h)		
16	P/GG (1 h)		Reflexió teòrica sobre la nomenclatura científica i els problemes ideològics que en deriven
17	P/GG (1 h)		
18	P/GM (1 h)	Història del concepte dialecte. Ideologies associades	
19	P/GM (1 h)		Pràctica dels coneixements adquirits mitjançant textos i documentació diversa
20	P/GM (1 h)		
21	P/GM (1 h)		
22	P/GG (1 h)		
23	P/GG (1 h)		Reflexió teòrica sobre la nomenclatura científica i els problemes ideològics que en deriven
24	P/GG (1 h)		
25	P/GM (1 h)	La variació espacial i la variació estilística i funcional	
26	P/GM (1 h)		Pràctica dels coneixements adquirits mitjançant textos i documentació diversa
27	P/GM (1 h)		
28	P/GM (1 h)		
29	P/GG (1 h)		
30	P/GG (1 h)		Reflexió teòrica sobre les relacions, no sempre ben enteses, entre tots dos conceptes
31	P/GG (1 h)		
32	P/GM (1 h)	Dialecte i llengua estàndard	
33	P/GM (1 h)		Pràctica dels coneixements adquirits mitjançant textos i documentació diversa
34	P/GM (1 h)		
35	P/GM (1 h)		
36	P/GG (1 h)		
37	P/GG (1 h)		Aplicació directa al català i al model escolar dels conceptes tractats fins ara
38	P/GG (1 h)		
39	P/GM (1 h)	Llengua, dialecte i escola	
40	P/GM (1 h)		Pràctica dels coneixements adquirits mitjançant textos i documentació diversa
41	P/GM (1 h)		
42	P/GM (1 h)		

TASQUES PROFESSORAT	TASQUES ALUMNAT
Planificar, desenvolupar i avaluar la sessió. Elaborar els recursos adequats als objectius, continguts, metodologia, activitats, temporització i avaluació. Avaluar l'atenció, participació i interès de l'alumnat pel tema. Explicar els continguts. Guiar el procés d'aprenentatge. Aclarir dubtes. Avaluar la tasca docent.	Assistir a classe. Atendre les explicacions. Prendre apunts. Preguntar dubtes. Relacionar els coneixements previs amb els nous. Consultar i ampliar la bibliografia. Estudiar i realitzar les tasques preparades per la professora. Avaluar el procés d'aprenentatge i prendre les decisions adients per millorar-lo.
P GG	

Sistema d'avaluació

Cada unitat d'aquesta matèria tindrà un **percentatge diferent** d'avaluació, i aquest percentatge serà proporcional a la seva presència.

Avaluació de la unitat 1: 40% de la nota final

Per avaluar l'alumnat s'utilitzaran els següents instruments i s'aplicaran els percentatges que es mostren:

- Guia de lectura: 80% (Quadern d'aprenentatge amb les activitats realitzades)
- Participació i interès: 20%

La realització de les pràctiques programades i la guia de lectura d'una de les dues obres de lectura previstes s'inclouran dins d'un document anomenat "Quadern d'aprenentatge". Aquest quadern serà presentat de forma virtual.

Avaluació de la unitat 2: 60% de la nota final

Memòria dels continguts i activitats de classe: 80%

Assistència, actitud, participació i esperit crític (avaluable sobre la mateixa memòria): 20%

Per a cadascuna de les unitats es duran a terme diferents proves de tipus escrit i oral especificades en el cronograma de la matèria.

La nota final de la matèria resulta del càlcul de les notes parcials amb el seu corresponent percentatge. La nota de tall per a superar l'avaluació final és 5. En cas d'obtenir una nota inferior i haver superat alguna de les proves parcials, es guardaran les notes parcials superades per al curs vinent, de manera que només calgui repetir les proves no superades.

Aquesta matèria **no té recuperació**.

Cadascuna de les pràctiques i la prova escrita hauran de tenir un bon nivell de correcció de llengua. Per aprovar cada pràctica i la prova escrita no es podrà cometre més de 5 faltes d'ortografia.

Bibliografia i recursos d'informació

Lectures d'aula

Miquel Desclot, ed., [2007] *Poesies amb suc*, La Galera, Barcelona, [enllaç](#)

Bibliografia de la unitat 1:

- BAJOUR, C. (abril / 2016). Una experiència de poesia "infantil" contemporània amb professorat de primària. *Textos de Didàctica de la Llengua i de la Literatura*(69), 22-27.
- BALLESTER-ROCA, J., & IBARRA-RIUS, N. (abril / 2016). La poesia en l'educació lectora i literària. *Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura*(69), 8-15.
- CAMPS, A. (. (2005). *Bases per a l'ensenyament de la gramàtica*. Barcelona: Graó.
- COLOMER, T. (1999). *Introducció a la literatura infantil y juvenil*. Madrid: Síntesis.
- ERES, M., CID, A., Teixidó, A., VILARÓ, A., & CARRILLO, C. (2008). Una experiència amb tallers d'expressió oral. *Guix*, 40-45.
- FERNÁNZ CALVO, M., & SASTRE GARCÍA, I. (Julio-Agosto / 2015). Acercar la poesía a la escuela. *Aula* (243-244), 65-66.
- GABARRÓ, D. (sense data). *Bona ortografia sense esforç*. Consultat el 12 / 05 / 2017, a Materials d'aprenentatge de l'estratègia ortogràfica.: http://www.xtec.cat/sgfp/licencies/200607/memories/1602/catal/MIT_CAT.pdf
- GARCÍA MONTERO, L. (1999). *Lecciones de poesía para niños y niñas inquietos*. Granada: Comares.
- IGLESIAS CASTELLÓ, A. (2013). Com ensenyar l'ortografia? *Guix*(399-400), 39-42.
- LARRAZ, R. (sense data). *El teatro como recursos didáctico*. Consultat el 14 / novembre / 2016, a Cuaderno Intercultural. Recursos para la interculturalidad y la educación intercultural: <http://www.cuadernointercultural.com/el-teatro-como-recurso-pedagogico/>
- LLUNELL ARGEMÍ, N. (2009-2010). *Fem teatre! (una proposta didàctica per treballar les habilitats comunicatives)*. Consultat el 12 / novembre / 2016, a xtec.cat: http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0071/a5ea3abb-504d-4082-873c-0be973ec20da/teatre_guia_didactica.pdf
- ORSENNA, E. (2004). *La gramàtica és una dolça cançó*. Barcelona: Proa.
- TARRAGONÉS, S. E. (Ed.). (abril / 2014). *Fem teatre... i aprenem*. Consultat el 12 / novembre / 2016, a Mediateca de teatre: <https://sites.google.com/a/xtec.cat/el-teatre/escola-i-teatre>

Bibliografia de la unitat 2:

Bibliografia bàsica

- VENY i CLAR, Joan (1982³). *Els parlars catalans. Síntesi de dialectologia catalana*. Palma de Mallorca.
- VENY i CLAR, Joan (1986). *Introducció a la dialectologia catalana*. Barcelona

Bibliografia complementària

- ARACIL, LI.V. "Educació i sociolingüística". *Treballs de sociolingüística catalana*. Barcelona 1979.
- ARSUAGA, J.L. *El Collar del Neandertal. A la recerca dels primers pensadors [El collar del neandertal]*. Barcelona 2003.
- BERTRANPETIT, J & JUNYENT, Cr. *Viatge als orígens. Una història biològica de l'espècie humana*. Barcelona 1998.
- BIBILONI, G. *Llengua estàndard i variació lingüística*. València 1997.
- CARBONELL, E. & SALA, R. *Encara no som humans*. Barcelona, 2002.
- CHAMBERS, J.K. & TRUDGILL, P. *Dialectology*. Cambridge, 1980.
- CORTELAZZO, M. *Avviamento critico allo studio della dialettologia italiana. I. Problemi e metodi*. Pisa 1969.
- COSERIU, E. "Los conceptos de 'dialecto', 'nivel' y 'estilo de lengua' y el sentido propio de la dialectología". *Lingüística Española Actual* III/1. Madrid 1981.

HAGÈGE, C. *No a la muerte de las lenguas [Halte à la mort des langues]*. Barcelona 2002.

HOCKETT, Ch. F. *Curso de lingüística moderna*. Buenos Aires 1971.

JUNYENT, C. *Las lenguas del mundo. Una introducción*. Barcelona 1993.

LAMUELA, X. *Estandardització i establiment de llengües*. Barcelona 1994.

MOLL, F. de B. *Llengua o dialecte? Català o mallorquí?*. Balears 1978.

MOLLÀ, T. & PALANCA, C. *Curs de Sociolingüística 1*. València 1987.

POLANCO, L. "Llengua i dialecte: una aplicació dialectomètrica a la llengua catalana". *Miscel·lània Sanchis Guarnier I*. València 1984.

SISTAC, R. "El dialecte nord-occidental en els àmbits d'actuació formals". *Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a Lleida (1 i 2 de juny de 1991)*. Barcelona-Lleida 1992.

SISTAC, R. "La llengua catalana i el dialecte pallarès". *Lo Raier* 20. Tremp 1984.

SISTAC, R. "L'impacte de la normalització lingüística sobre la variació. Un cas concret: el català nord-occidental". Dins BOIX, E; ALTURO, N; LLORET, M.R; LORENTE, M i PAYRATÓ, L; *El contacte i la variació lingüística: Descripció i metodologia*. Barcelona 1998.

SISTAC, R. *El català d'Àneu. Reflexions a l'entorn dels dialectes contemporanis*. Consell Cultural de les Valls d'Àneu. Esterri d'Àneu 1998.

SISTAC, R. "Els dialectes davant el model". *Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a la Franja (Calaceit i Fraga. 17 i 18 d'octubre de 1997)*. Barcelona-Calaceit-Fraga 1999.

VENY, J. "Dialecte i llengua". *Els Marges* 30. Barcelona 1984.